

BU SAYIDA

KIRAĞI'DAN :	2
MEHMET AYCI Çay Gazeli	3
GÖKHAN AKÇİÇEK Bulutlar Örtmese Güneşi	4
İDRİS AYDIN ...Ve Ölüm Sessizce	4
CENGİZ COŞKUN Bir İkinci Sonrası Yatır Sefası	5
MEHMET NARLI Şiir Üzerine Denemeler - I -	6 - 7
MEHMET AVŞAR Yasaklar	8
HALİ KASIR Eylül Melalin Bir Diğer Adı	9
HANİFİ VURAL Ben ve Onlar	10
HALİL SOYUER Kaldı mı?	10
NAZİM PAYAM Nafızın Gazeli	11
HÜSEYİN ÜNALDI Ölmelerle Yaşamak	11
BASRİ DOĞAN Alkana Boyanmış Çakıtaşları	12
SELÇUK KÜPCÜK Öndörtlüsünü Hava Kaldırarak Konuştu Genç Adam	12
ERDAL NOYAN Şiir ve Şair Üzerine	13-14
KIRAĞI ÇALMIŞ SÖZCÜK	15
TAYYİB ATMACA Şifre-i Tûrab	16

Selam ile

Yayıncı için her yeni sayı yeni doğan bir çocuk gibidir. Bir sonraki sayı çıkana kadar en son sayıyı sever, okşar, saçını tarar; aynı zamanda bu sevinci derginin okuyucuları ile paylaşır. Dergiler her sayısı ile bir önceki sayıyı aşmayı, okuyucusuna daha güzelini vermeyi amaçlar. İşte biz de bu güzel düşünceleri yüreğimizde besleyerek ikinci sayımızla sizlerin şiirli vakitlerinizi selamlıyoruz.

Zaman ne getirir ne götürür bilinmez. Kalplerin içinde gizleneni bilen Rabbimiz içimizden geçen düşünceleri biliyordur muhakkak. Büyük bir iddia ile çıkmadığımızı bir önceki sayımızda söylemiştik. Zaman bizi nereye getirir onu sizlerin teveccühü belirleyecek. Her zaman parolamız şu olacaktır: Kırâğı Osmaniye'de bir kaç kişinin dergisi olmayacaktır. Kırâğı'da yazan ve Kırâğı'yı kendi dünyasından bir parça bilen her şiirsevere, her şaire büyük sorumluluklar düşmektedir. Bu meyanda Kırâğı'da kendisini bulanlar kendi kendilerine sorumluluklarının artı ve eksi yönünü hesaplasınlar istiyoruz.

Ey güzel insanlar, Kırâğı'nın arkasında ne devlet desteği, ne holding ne de reklam desteği var. Zaten bu üç şeyin olduğu yerde sanatın/şiirin estetik hüviyetini kaybedeceğine inanıyoruz. Bizler şiiri ayakta tutmak için sizlerin adına hâdimliğe soyunmuş bir kaç kişiyiz. Kırâğı'nın asıl sahipleri Kırâğı'ya gönül verenlerdir.

Toplum olarak yapımızdan kaynaklansa gerek ki; ne acıları paylaşıp paylaşıp azaltıyoruz, ne de sevinçleri paylaşıp paylaşıp çoğaltıyoruz. İlk sayımızda ulaşmak istediğimiz kardeşlerimize yeterince ulaşamadık. Ulaştığımız insanların ise Kırâğı'yı dostlarına tavsiye etmede biraz tembel kaldıkları kanaatindeyiz. Bize dergi ile ilgili düşüncelerini bildirenlerin hemen hemen tamamına yakını, ileride giderilebilecek eksikliklerimizi de bildirerek Kırâğı'yı beğendiklerini yazdılar, söylediler. Bizler tamamen Kırâğı'yı sahiplenebilecek düşüncüyü savunan kardeşlerimizin fikirleri doğrultusunda yayın politikamızı yönlendireceğiz. Sizler bize bu görevi verdiğinizde de yapmamız gerekeni yapacağız ve sizler adına bir yayın politikası belirleyeceğiz. Sizlerin de bizlere güvenmenizi diliyoruz. Bu karşılıklı güvenle nice yeni sayılara ulaşırız inşaallah.

Daha önce söyledik ve söylemek gerektiğinde tekrar söyleyeceğiz: Bizler Kırâğı'nın hâdimleriyiz. Ortaya güzellikler koyan, kalemine ve yüreğine güvenen her kardeşimize saygılarımızda yer vereceğiz. Bu hususta herkesin müsterih olmasını ve bunun taahhüdümüz olduğunun bilinmesini istiyoruz.

Kardeşler, canlar, şairleri, şiirseverleri bir aile olarak kabul ediyoruz. Bu ailenin bizlerden sonra gelecek şairlere ve dergilere de bir örnek olmasını diliyoruz.

Yeni çıkan dergilerde genelde bekle gör politikası izlenir. Bizler Osmaniye'deki kardeşleriniz olarak belli bir sayıya kadar hiç kimseden katkı olmasa dahi yayınıma yürütmeye karar almıştık ve bu kararımızı da uygulayabildiğimiz kadar sizlerle birlikte olacağız. Herkes nasıl olsa kazan kazanıyor, bize de bir tas çorba düşer düşüncesini bir kenara bırakıp "BU DERGİ BENİM" diye düşünmezse bizim de yayına devam etmemizin bir mantalitesinin olmayacağını düşünüyorum.

Şairler yüreği zengin insanlardır. Para kazanmak için daha fazla performans harcayan insanlarda şiiri sevdiremezsiniz zaten.

Şiiri sevenler ve yüreğinde şiiri ağır bir misafir olarak kabul edenlerle nice yeni sayılarla nice güzelliklere katkıda bulunacağımıza inanıyoruz.

Canlar, kardeşler, yanlışlarımızı, güzelliklerimizi, iyi ve kötü günlerimizi birlikte paylaşalım. Doğrumuzun, yanlışımızın altını birlikte imzalayalım. Hepinizi yüreğimizle kucaklıyor nice yeni doğumlarda sevincimizi paylaşmanızı niyaz ederiz.

Allah'ın selamı üzerinize olsun.

KIRAĞI

KIRAĞI : Şiir Dergisi! Kırkbeşgünde bir çıkar! Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü Cengiz Coşkun. Genel Yayın Yönetmeni: Tayyib Atmaca. Yayın Koordinatörü: Mehmet Durmaz. Abone Dağıtım: Ercan Sağlam. Para ile satılmaz / ağanın (alanın) eli tutulmaz. Posta Çeki Hesap Numarası : Tayyib Atmaca 507532. Okuyucusuna gönderilir. Gelen her mektup cevaplanır. Gönderdiğiniz her mektup için iki mektup pulu göndermeniz rica olunur. Yazışma Adresi: Palalı Süleyman Cd. Nu: 66 Osmaniye/ADANA. Telefonlar (322) İş: C.C: 812 4210 Ev: T.A: 812 72 56 Ev: M.D: 822 17 68. Dizgi, Montaj, Baskı: Akdeniz Ofset Matbaacılık - Tel: 814 84 59 Osmaniye

ÇAY GAZELİ

a-giriş
neler söyletmez ki çay bir söz tiryakisine

çaydaçıra oynayan gözleri güz güneşi
çocukların çizdiği pastel resimler içre
bir çayistan içinde çağlayan bir pınarın
suyundan demlemişim çaygülünün çayını

ol dilberin dudağı rengini çaydan almış
korkarım ki rakibe sunar akşam çayını

b-çayname
yoruldum köyden gelirim
köprüsüz çaydan gelirim
çay içen soydan gelirim
çaycı bir çay daha gönder

eski değil yeni olsun
demliğin en sonu olsun
rengi keklik kanı olsun
çaycı bir çay daha gönder

çay dalından bir yay gördüm
yay içinde bir ay gördüm
bugün düşümde çay gördüm
çaycı bir çay daha gönder

c-karadeniz havası
rizeden mi celeysun da rengin kırmızı midur
fokur fokur kaynaysun da çektiğin sızı midur

horon mu tepeyusun da böyle çok oynayusun
ha uşag sendeki hız da Temel'ün hızı midur

seni çin'de çörmüşler de niçun cittun oraya
yoksa aşuğ olduğun da bir çinlu kıızı midur

d-çay gazeli
ne çaylardan geçeriz ömrümüzde bilirsin
bir tath hatıradır bizde gizemlenir çay

ala ceylan dolaşır o yeşil dağlarında
gâhi karanfillenir gâhi çiğdemlenir çay

ve hırçın bir tay gibi kabına sığmaz olur
sonra ıslah edilir harmanda gemlenir çay

müptelası olanlar duyarlar kokusunu
yeşil kekik misali nemlenir, nemlenir çay

ince belli bardaklar sâkilik yapar ona
ay yüzlü demliklerde bir güzel demlenir çay

● BULUTLAR ÖRTMESE GÜNEŞİ

*Bulutlar örtmese güneşi
Annem yine bulacak,
Çamaşır yıkarken bahçede
Siyah önlüğümün ceplerinde
Unuttuğum çiğdemleri.*

*Bulutlar örtmese güneşi
Güvercinler yine konacak
Serin cami avlularına
Biliyorum hiç çıkmayacak
Mendillerimdeki böğürtlen lekeleri.*

*Bulutlar örtmese güneşi
Uçurtmalarımız yine denize düşecek
Dağlara göçecek şarkılarımız
Rüzgârlar kıracak menekşeleri.*

*Bulutlar örtmese güneşi
Seni nasıl bulacağız Sinderella
Yağmurlar yine keser yolumuzu
Çaresiz çizeriz camlara
Hüzünlü resmini
Ve sular yeniden yıkar karanfilleri.*

İdris AYDIN

● ...VE ÖLÜM SESSİZCE

*Ölüm sessizce
Okşar çocuk yüzleri
Ve tükenir sıcaklığı masalların*

*Gülüp avunduğumuz
Günler de gelip geçer
Seslerimiz kalır uzaklarda*

*Eskir aynalarda yüzüm
Ceplerimizde solgun şiirler
Tedirginlik ve hüzündür
Ahp götüren gençliğimizi*

*Yalnızlığımın tarihi yok
Unuttum gülmeyi nicedir
Kat kat düş kırıklığı şehir
Rüyalar yarım kalmış*

*Ve ölüm sessizce
Okşar çocuk yüzleri
Tükenir sıcaklığı masalların*

*Kalbim bir uçurtmadır
Rüzgâra bırakılan*

BİR İKİNDİ SONRASI YATIR SEFASI

*Bir güneş esrimesi gibi
Sarı saçının koyaklarından akan ter
Buğulanan ikindi mahmurluğu
Ve güneşin hüzne vuran rengi
Yatırın önünde iki siluet*

*Bulutlar neden ağlar
Salkım saçak göğün yüzünde
Yağmurun tıptırtısı toprağın kokusu
Yağrulan çamurun kıvamı
Çamura üflenlen nefes
Havva'nın ıslahıçün Adem'in gökgürültüsü*

*Sarkaç vuruyor hissediyor musun
Çansesi çakalsesi, neysesı duasesı
Savrulan suyun sesi zerrenin tene teması
Ürperen tüylerin silkinişi
Eteklerin salınışı hafif
Bir parfüm kokusu
Kemirgen fareler gibi
Başıbağlı günah keçileri*

*Sallanan çaputlar dallarda
Rüzgar hafif kalp tıptırtılı
Dudak kımultılı gözler felfecir*

*Karanlığı boğmadan önce ayın şavkı
Gurupta çırpınan son ışık huzmeleri
Sevaptan ve hurmetten mahrum
Etin sıcaklığı ve ergenin rüyası
Yorumsuz düşler içre bir açlık*

*Birazdan ezan vuracak göklere
Gökleri yaracak Cebrail'in kanadı
Deniz dalgalanacak kuşlar sarsılacak
Med ve Cezir
İnna lillahi ve inna ileyhi râciun*

ŞİİR ÜZERİNE DENEMELER -I-

Şiirin tarif edilebilir bir ürün olmadığı veya nasıl tarif edilirse edilsin, tarif edilmiş olmayacağı bilinir. Yine bilinir ki "şiir nedir" konuşmaları da az çok böyle başlar. Herkes kəndince bir eklemede bulunur veya bir tekrarı aktarır. Biz de geleceğe uyalım:

En kestirme ve açıklanması yararlı olabilecek bir görüş ekleyelim: Şiir, bir üst bilgilenme alanıdır. Şiirin duygu işi olduğunu düşünenler hemen bu görüşü modern bir sapma olarak algılayacaklardır. Ne var ki şiir "bilme"ye götürmüyorsa asıl o zaman bir sapma olur.

İnsanın bütün birikimleri ve eylemleri kendisiyle, başkalarıyla ve eşyayla ilgilidir. Bu ilgi alanlarının kesiştiği noktalarda "bilme"nin gerçek bilgiye götüreceği düşünülmektedir. "Ancak bilen sorumlu tutulduğuna" göre, şiiri bilginin dışına itmek, hayatı heyecanların gelgitine indirgemek olur.

Fakat şiirdeki bilgi nasıl elde edilir? Daha doğrusu şiirle bilgiye nasıl varılır? Bu soruyu cevaplamak için şiirin çevrenindeki değerlere bakalım: Davranışlarıyla insan, kullanılma biçimiyle eşya, duygular, olaylar... Bunlar elbette şiirin kendisi olan olgular değildir. Ama bunlar olmadan da şiir olmaz. Sorumuza dönersek, şiirle bilgiye ulaşmanın yolu şiirin çevrenindeki olgularla mutlak gerçekliğin bağlantılarını düşünmek gerekir. Bu bağlantıları düşünmenin dolaylı ve dolaysız yolları vardır. İşte şiirle bilgiye ulaşmayı düşünmek bu dolaysız yolu göze almak demektir. Bir çok insan, öğüdü, nasihatı, nakli dolaysız bir yol olarak düşünür. Oysa bunların materyalist düşünüşün telkinlerinden uzak olduğunu

söylemek zordur. Çünkü maddeci bilim, en kutsal düşüncelerimize kadar sızmıştır. Bana kalırsa modern dünyadaki öğüdü, nasihatı, nakli kirlenmiş bilincin etkisinden arındırarak almak çok daha dolaylı bir yoldur. Tarihin bilimin hegemonyası altındaki akışı içerisinde dayatmalardan, sapmalardan çağdaş hırafelerden öğüt ve nasihatle uzaklaşmak çok daha dolaylı bir yoldur. Ama insanların çoğu, çağdaş medeniyetin bir armağanı olan faydasız bilgiden kendini kurtaramaz. Mesela, "Ete kemiğe büründüm/Yunus diye göründüm" mısralarının çok anlaşılır olduğunu, herkesin böyle yazması gerektiğini söylerler. Herkesin böyle yazması gerektiğine evet belki ama bu mısraların çok kolay ve bir çırpıda anlaşılır olduğuna hayır. Bu mısralarda aslında çok kolay anlaşılabilir bunların içerdiği derin soyut anlam değil pozitivist düşünce sisteminin bize armağan ettiği pratize edilmiş, mekanize edilmiş, kirlenilmiş bir lüks duygudur. Çünkü asılolan dilin yalın anlamı değil, yoğun anlamıdır.

Şiir, bir üst bilgilenme alanıdır, bilginin kendisi değil. Hayatın kendisi olan bilgiyi, mutlaklık bilgisini, sırat-ı mustakimi arama, onu ararken kendini yapma bilgiden, kirlenilmiş bilinçten uzak tutma çabasıdır.

Şiirin Oluşumu Üzerine Düşünme Denemeleri

Yeteneği bir tarafta tutarsak, şiirin oluşumunda sanıyorum ilk olması gereken olağanüstü bir duyarlılığı sürekli yaşamaktır. Çünkü insan duyarlılığı sürekli olmazsa yalanı anlamak, felaketleri görmek, insanın insanın kurdu olduğunu fark etmek pek mümkün olmaz. Red ve öz-

lemleri olan insanların duyarlılığı olur.

Duyarlı olmayı takip eden öge "soyut"lamadır. Bu konuda Sezai Karakoç fener oluyor ufkuma. Şair, hayatın içindedir ama hayatın malı değildir. Çünkü o, hayatı ortaya koyarken bile hayat ona karşı pek sevecen değildir. Hatta hayat ona karşı çıkar, direnir, safdışı bırakmak ister. Ama bu şairin ve şiirin aleyhine bir durum değil tersine lehine bir durumdur. Çünkü bu karşılıklı direnme, çekişme şairin içinde yeni açılımların gerçekleşmesini sağlayacaktır. Hayatı olduğu gibi almak mümkün değildir şair için. Elinin değdiği, gözünün gördüğü, kalbinin dokunduğu her şeyi yeni bir bakışla süzecektir. Söz konusu açılımlar ve bakışlar şairi, gerçeklik görüntüsünün arkasını yoklamaya götürecektir. İşte soyutlama da bu andan itibaren başlamış olur. Şair, gerçeklik görüntüsünü, olayları, tarihi, yargıları ve eşyayı önce bir iç yaşama alanına alacak sonra onlara yeni anlamlar yüklemenin arayışına girecektir. Şiirdeki gerçeklik, resmin gerçekliğine; hayatın gerçekliği fotoğrafın gerçekliğine benzer bir oranda. Yeni bir anlam dünyasına açılan şair, kelimelerini de yeni bir anlam dünyasında arayacaktır. Gerçek hayattan alınan her parça artık yeni bir anlam alanında beklerken devreye imge girer.

Nedir imge?

Soyutlamadan sonra gerçekleşecek olan imgedir. Daha doğrusu imge, soyutlama ile içiçedir. Soyutlanan hayat, yeryüzündeki yaşanırılığını kaybeder bir süre. Soyutlanan hayatın, yeni bir anlam yükü ile, yeni bir biçim ile hayata dönmelerini sağlayan imgedir. İmgeyi oluşturan öğeler bilgi, gelenek ve hayattır. (İmgeyi oluşturan öğelerin niteliği ve bunun şairlerde nasıl tezahür ettiği daha sonraki denemelerde anlatılmaya çalışılacaktır) Şair, tek tek kelimelerde anlam derinliği ve netliği aradığı zaman kelimeler arası anlam örgüsünü yakalamakta güçlük çeker. İmgeyi öne

çıkarmışın temel sebebi de budur. Kelimeler bağımsız bir bütün olarak düşünülürse, onları yanyana getirerek bir anlam bütünlüğü aramak boşuna olur. Daha da tehlikelisi, günlük dilin dışında kullanılan her kelime birleşimi imge sanılır. Mesela gazelin imge ile kurulduğunu anlamayanlar, bir kaç mazmunu şiirlerine yerleştirdiklerinde, şiirlerine yenilik-gelenek kattığını sanırlar. Öyle olsaydı, meyhanede sanat müziği söyleyen herkese Dede Efendinin sarığını giydirebilir klasik müziğimizi diltirdik.

Anlam, kelimeler arasındaki ilişkiler yumağında yoğunlaşır. Böyle demekle şiir kelimeyle yazılmaz demek istemiyorum. İmge, kelime olmadığı gibi tek başına bir mecaz ve istiare de değildir. Her iki tarafı da özünde tutan bir bütünlüktür. Bu temel öğeler üzerinde düşünülmediğinden absürd bir birleşim veya arabesk bir kelime mozaigi mısra sanılmaktadır.

Kelime ile imge ilişkisini nota ile ezgi ilişkisine benzetebiliriz. Tek tek notalar ezgi olmadığı gibi, ezgileri oluşturan notaları bilmek bile ezgiyi duyabilmek değildir.

Şiir meydanında zaman zaman öz-biçim tartışmalarını izleriz. Şu anda öyle hissediyorum ki bu tartışmaların kaynağı bir imge düzeni kuramamaktır. Çünkü soyutlamaya bir biçim kazandırma işi olan imge anlaşılmazsa, anlam kelime teklerinde sınırlı kalmakta, sınırlı anlamları olan bu kelimelerle kurulan şekil de şematik çalışma olarak algılanmaktadır. Böyle olunca da biçim, anlama sonradan ilave edilen bir unsurmuş gibi görülmektedir. Oysa imge düzenini kuran bir şairde öz-biçim tartışması çok somut bir biçimde ortaya çıkmaz. Ne gariptir ki bazı şairler yeni biçimler denediğini söyleyince bir takım okur bunu kağıt üzerindeki şemalar olarak algılar. Çok daha gariptir ki bazı şairler de bütün denemelerinde bunu kastederler.

YASAKLAR

*Dört yanın gurbettir duymazlar seni,
Sana visal bile yasaktır yasak...
Derdinle başbaşa koymazlar seni,
Sana melâl bile yasaktır yasak...*

*Kapıldın hoyratça esen yellere,
Dövünsen faydasız günde yüz kere
Yumma gözlerini, dalma boş yere,
Sana hayal bile yasaktır yasak...*

*Dininden, törenden soyarlar seni,
Garbın boyasıyla boyarlar seni.
Mânâda çırpıplak koyarlar seni,
Sana kemâl bile yasaktır yasak.*

*Bu çifte standart, bu oyun yeter,
Tutuşmuş yüreğin köz gibi tüter.
Her yerde haçlının borusu öter,
Sana hilal bile yasaktır yasak.*

*Şeytanca hileler tutmuş yolları,
Günah derya gibi yutmuş kulları.
Faize bulaşmış dünya malları,
Sana helâl bile yasaktır yasak.*

*Seni, sana bıraksalar yeterdi,
Gözlerinde sevgi, saygı tüterdi.
Anan, ninen başlarını örterdi,
Sana emsâl bile yasaktır yasak.*

*Anlamazsın bu gaflet ne, zillet ne?
Haksıza, hırsıza bunca devlet ne?
Soramazsın sebep nedir? Hikmet ne?
Sana sûal bile yasaktır yasak...*

EYLÜL MELÂLİN BİR DİĞER ADI

*Aylardan eylül
Mevsim sonbahardı;*

*Aklımda Kandâhar yeşili gözlerin
Tütün sarısı saçların vardı.
Sonra gözlerinde battı güneş
Yüzüne yorgun bir tebessüm kondu
Bakışlarında kaldı eylül
Gördüm ki
Bir el deklanşöre dokundu
Ve objektifin şaşkın karesinde
Hüzün ve eylül
Titrek bir gölge gibi dondu;
Hoş geldin Melâl.*

*Farkında mısın Cangülüm,
Tûfan ve kıyamet arasında
Bir zevki yaşamaya
Ve yaşatmaya mahkum edilmişiz,
Yakamıza taktığımız bu sarı iri gülleri
Bugüne
Sabırla
Özveriyle taşımışız.
Ki özlem geçmişte kalandı
Geleceğe ısmarlanan arzular
Yüreğlerimizde yaşanan talandı.*

*Ellerimde eylülde arta kalan inciler
Zaman kızları onlar
Senin için sakladım
Bir eylül boyu.
Heyhaat
Yüzümde fısıltıları gezinir yiten yılların!
Dallardan yapraklar düşer durmadan
Sana ve bana aldırmadan
Bir değişmez sırrı mırıldanır;
Duymazdan geldiğim.*

*Aylardan eylül
Mevsim sonbahardı
Ve yüreğimde sadece
Bir Melâl kaldı.*

Hanifi VURAL

BEN VE ONLAR

*Kendi ölümünün
İçli göz yaşlarıdır yağmur
O, bulutlardan ayrılışına
Ben, beni terk edenlerin gidişine
Ağlar/ağlarım*

*Şebnem,
Sabahın gün görmemiş
El değmemiş yeşil yapraklarında
Kendisini,
Ben, gecenin gecikmiş seherinde
Yarım kalmış rüyalarım
Ağlar/ağlarım.*

*Bir gün olur
Gözlerim Şeb/nemlenir
Yağmurla dolar damarlarım
Ben de beni ağlarım.*

Halil SOYUER

KALDI MI?

*Hiç gelip sordun mu, halin ne diye,
Gördün mü yarasız yanımdı kaldı mı?
Şu gelen bayrama, diyecek bir söz,
Senin kalmadıysa, benim kaldı mı?*

*Bir şeyler de bana, şöyle sokul da
Ne yürek umutta, ne baş akılda.
Sonra biraz düşün, yine bu yıl da,
Bayram edilecek günüm kaldı mı?*

*Karanlık düşüyor bana seçimde
Unuttum gökteki ay ne biçimde?
Artık bilmiyorum, yanan içimde,
Sana vereceğim canım kaldı mı?*

HÂFIZ'IN GAZELİ AYNALI ÇARŞI

Beyoğlu yokuşu rüzgârlı geçit
Kâfir kızılı dudaklar
Vesait düttürüsü, cilve
Akşam olmak üzreymiş
Aldırmam

Bulutı ürkütmüş birileri
Solugu böğründe
Geçip gider üstümden
Aldırmam

Gülibrişim, vişne dalı
Bahçeler terkidiyâr
Balkon
Son mevki sundurma altındayım
Aldırmam

Çiçeğim saksıda
Kafeste kuşumun mahkûmiyeti
Kalmışım yine bahare
Aldırmam

Her akşam Zülfiye çayı, klorlu bâde
Ve gramofonlu eskâr
Takılmışımdır Hâfız'ın gazeline
"Dil verdim ol periye
Nihan gördüğün gibi"

ÖLMELERLE YAŞAMAK

Alinteri, göznurunu bir tek dayanak bildim
Ellerimin nasırını şeref bildim, hak bildim
Süründüm, sürtüldüm bu yolda, hergün bin kez öldüm de
Hergün bin kez ölmeyi bin kez yaşamak bildim,

ALKANA BOYANMIŞ ÇAKILTAŞLARI

*Karamsar bulutun ardında güneş
Elemin, sevincin bir bedeli var
Nereye yönelsem çelik perdeler
Başımı ne yana çevirsem duvar*

*Bir kâbus sonrası kara gölgeler
Ateşten tuğlalar döşer üstüme
Yüzümü siyaha boyarken gece
Çığ olur tüm şehir, düşer üstüme*

*Zindan ki bir âlem uçsuz bucaksız
Zindan ki içime sığan bir kutu
Doyasıya tat ki anlayacaksın
Gecenin nabzındatıtlı sükûtu*

*Alkana boyanmış çakıl taşları
Bir yaprak elimde ürperir şimdi
Yorgun gölgelerin uyku vaktiydi
Belki de Yunus'ca ilk sevişimdi*

*Kırık gönüllerde başlar med-cezir
Dalgalar süpürür izlerimizi
Öfkeni sulara boşalt erisin
Yorulma kimseler anlamaz bizi*

Selçuk KÜPÇÜK

ONDÖRTLÜSÜNÜ HAVAYA KALDIRARAK
KONUŞTU GENÇ ADAM

*çapraz kafiyeye alınmış
bir zorbayım ben
ateş parçası
kartal pençesi
mangal yürek*

*bütün imlâ kuralları
yüz çevirdi benden*

*adımın arkasında üç ünlem var
temize çıkmam zor*

ŞİİR VE ŞAİR ÜZERİNE

"Cismim ateştir benim geçme civarımdan sakın"

Kaytaz-zade Nâzım Efendi

Çok çetrefil bir sahada kalem gezdirmek pek akıl karı olmayacaksa da, şiir yazanları, okuyanları, daha toparlayıcı bir söyleyişle hayatında şiire yer verenleri son zamanlarda akıllı sınıfına sokmak kolay değil! Üstelik her şairde deliliğin soylu kısmından bir parça bulunması normal ve şart gibi ... Şairin sevdaları, hatta şiire küçük yer ayıranları anlamayanlar var ya, kaybeden onlar. İnsan: et, sinir, deri kemik gibi maddiyatların ötesinde bir varlık olması sebebiyle şiirle tanışmıştır. Hani bir şairin kitabına isim olmuştu. "Kainat Şiiristan" İşte mide ve bağırsak arasında yaşamaktan kurtulanların hayatlarına mana kazandırma yollarından birisi şiirdir. "Kainat Şiiristan"dır.

Hangi şiir sevilir...?

Şiiristan'da kendine yer bulacak şiir...

Necip Fazıl "Ben şiiri her türlü hasis gayenin üstünde doğrudan doğruya kendi zat gayesine-sanat için sanat- fakat kendi zat gayesinin sırrıyla da Allah'a ve Allah davasının topluluğuna-cemiyet için sanat-bağlı kabul etmişimdir." (1) diyor.

Şiir maddiyatın süsü haline getirildiğinde baldır-bacak muhabbetleri-ne malzemelik eden, alkol çukurhane-lerinde can sıkıntısını giderici işlev gören bir bayağılığa düşer, O şiir değildir... "Gül" deyince aklımıza şiir düşer de, "şehvet" deyince gelmez. Seks arzularının tatmini, mide boşluğunun dışa vurulması, lağım kokularının iletilmesi için değildir

şiir... Şiiristan'ı yaratanı eksiksiz, benzersiz, öncesiz ve sonrasız Rabbimizin kuluna ikram ettiği ilhamla, yine O'nun şiiristanında gül dermektir şiir... İnsan hayatı iki yöne açılır: Rahmani ve Şeytani! şair niyetini ortaya koyarken bu iki yoldan birisini tercih etmek durumundadır. Şiirin tercih ettiği yol, malum, Rahmanidir. Şiirin sesine kulak veren şair, gül derer.. Gerisi ne dererse dersin bizim meselemiz değil.

Şiir, ortalıkta dolaşmaz, yö-rünge-sinde mesafe alır. Birilerine yaranmak için söylenmez, yazılmaz. Güzelleştir-menin, iyiye doğruya meylettir-menin, yükselmenin derdini çeker. O, kavga mı etmeli, kavga mı anlatmalı? İsmet Özel'in deyişiyle, "Kafa tutmayan şiir," "Öylesi değil böylesi" diye direktmeyen şiir herhangi bir haberleşmeyi de yerine getirmeyen şiirdir." (2) Halbuki haberleşmek insan için çok önemli bir ihtiyaçtır. Rabbimiz kullarını kendisinden haberdar ederek hangi gayeye yönelik yaşamaları gerektiğini öğretmiştir. "Gül" sıfatına layık gördüğümüz şiir, şairini aşmalıdır bu gayede. Ama haddini aşmamalıdır. Çünkü, verebilecekleri, gücü ve etkisi sınırlıdır. Şiiristanda bir gül olmak sevdası dışındaki eğilimlere, hele hele kendisini put görme denizliğine düşmemelidir. "Kurtuluş için şiire gitmeyiz, kurtuluş yolunu açmaz şiir" diyor İsmet Özel (3) Doğrudur. Kurtarıcı olmak bir yana, yaradılan her şey kurtulan olmaya muhtaçtır.

Şiir sadece şairinin mi?

layacaktır. O yüzden sabırlı davranır. Yalnız gül bahçesinde dikenlere de yer olduğu unutulmamalı. Kimi şair de, Bahaettin Karakoç gibi bunu böyle kabullenir ve galiba ayıklama işini zamana bırakır: "Başak toplamıyorum. Büyük hasatlarda bazı fazlalıklar elbette olacaktır. Benim şiirlerimdeki fazlalıklardan hiç şikayetim yok." (4)

Ünlü bir şair öldüğünde, yayınlanmamış, yarım kalmış şiirlerini arar buluruz. Büyük bir iş yapmış gibi okurlara sunarız. Acaba doğru mudur? Böyle davranmakla şairin mahremiyetine el uzatmış olmuyor muyuz? Ama özellikle akademik çalışmalar için çok önemli o ürünler ortaya çıkarılmasın mı? Kaybolsun mu? Bunu da istemiyor insan! En iyisi tercihi şöyle yapmalı: Şairin olgunlaşmış kişiliğine aykırı olanları bulduğumuz yerde bırakalım, çünkü şaire uymuyorlar. Şair tarafından reddedilmiş veya onun şahsiyetinden izler taşımayan şiirleri "onun"dur diyerek piyasaya sürmeye hakkımız yoktur. Bazı şairler Necip Fazıl gibi tedbirli davranır: "Mal sahibi bensem; bunları istemediğim, tanımadığım ve çöplüğe attığım bilinsin..." (5)

Yarına kalma meselesi hep gündemdedir..

İnsanoğlu bunun tasasını sürekli yaşamıştır. Bunların en ön sıralarında şairler gelir. "Sadaka-i cariyeye" işlevi görsün ister eseri. Yarına eser mi kalır, şair mi? Şiirler mi şairini yarına taşır, şair mi şiirlerini...? Daha müşahhas söylersek: Acaba bugünlere Mehmet Akif mi Safahat sayesinde ulaşmıştır, yoksa tam tersi mi? Çağımızda kabul görmez tarzına, eskimiş diline rağmen Safahat bir klasiktir. Ama bence asıl çağımıza kalan Mehmet Akif'tir.

Hangi şiir zamanın törpülenmesine direnir? Hecelisi, kafiyesi, serbesti... Aşk şiiri, savaş şiiri... Mücerret şiir, müşahhas şiir...

ir...Hangisi? Bunların hiçbirisi kalıcılığın ölçüsü değildir.

Rilke, zamana direnebilecek bir şiirle ilgili ipuçlarını veriyor: "Sabah çok erken saatlerde kalkıp yaprakların üzerine ilk şebnemin düştüğünü gördükten... Beyaz, uzun salonlarda loşluk içinde güçlkle nefes alan hastaların ıstıraplarına şahit olduktan... Avını hırsla kovalayan köpeğin onu kaçıncı gözlerinde beliren ye'se şahit olduktan... ve... Bir annenin kaybolan ve az sonra bulacağı çocuğunu bir daha asla göremeyecekmiş gibi içine düştüğü ızdırabı yaşadıkten sonra... Ancak iyi olan bir kaç mısra yazabilirsiniz." (6)

Çile getirir şiir...

Hangi şair veya şiir, mesela yüz yıl sonrasına kalır bilemem. Tarzları birbirlerinden ayrı olmasına rağmen şu beyitlerin aday olduğunu söyleyebilirim: "Bir bülbül bakıyor bana doğru/Bir o kadar tedirgin tehlike kadar güzel" (7)

"Hür mavilerin eşiklerinde/ Atlar bizi bekliyor eyerli" (8)

Misalleri çoğaltmak veya değiştirmek mümkün. Kimisi gül bahçesi bırakır dünyada, kimisi tek gül. Ama gül bahçesini gölgede bırakacak ihtişamda tek gül. Şairin kısmetine ne düşerse...

(1) Necip Fazıl Kısakürek, Çile, Büyük Doğu yayınları, İstanbul 1976, Sayfa 8

(2) İsmet Özel, Şiir Okuma Kılavuzu, Çıdam Yayınları, İstanbul 1991, Sayfa 111

(3) İsmet Özel, aynı eser, Sayfa 123

(4) Bahattin Karakoç, Güneşe Uçmak istiyorum, Ecdad Yayınları, Ankara 1993, arka kapaktaki yazıdan

(5) Necip Fazıl, aynı eser, Sayfa 6

(6) Gürbüz Azak'ın "Üç Çuval Okumadan" isimli köşe yazısından. Türkiye Gazetesi,

(7) Sezai Karakoç, Şiirler III, Diriliş yayınları, İstanbul, 1990 Sayfa 72

(8) Arif Nihat Asya, Bütün Eserleri Şiirler: 1, Ötüken Yayınevi, İstanbul 1975 Sayfa 217

KIRAĞI ÇALMIŞ SÖZLÜK

ŞİİR: Laf tarlasındaki ayrı otlarının ayıklanması işlemi.

ŞAİR MÜSVEDESİ: İlerlemiş yaşına ve kel başına bakmadan sem-pozyumlarda piliç kovalayan şahıs.

ŞAİR FOTOKOPİSİ: Belli bir ideolojiye hizmet için inanmadığı şeyleri yazıp cukkayı sağlama alan kişi.

MEGA ŞAİR: Kendisine iğne batırana döner bıçağıyla saldıran şahıs

MEGA ENTEL ŞAİR: Ankara'da Sakarya çay ocağı, İstanbul'da Erenler nar-gile salonu gibi yerlerde (al eline bir pala, bir sağa iki sola) düsturuyla kıyma ve kuşbaşı yapan şahıs.

ŞAİR-İ AZAM: Her söylediğinde keramet var sanılıp pohpohlanan ve eleş-tirilmesi yasak olan şahıs.

ŞAİR: Yukardakilerinden hiçbirisi.

ÜSTAD: Burnundan kıl aldırmayan ve saçının kepeğini kaşıyarak sorulara ya-rım ağızla cevap veren (veya vermeyen) dilbaz.

ÇIRAK: Her üstad'dan bir kelime kapıp konuşmayı öğrenmeye çalışan çocuk (konuşmayı öğrenebilene henüz rastlanmamıştır.)

HİKAYE: Geyik boynuzundan borazan yapma işlemine verilen ad.

HİKAYECİ: Geyik boynuzundan yapılan borazanı öttürebilen kişi.

ROMANCI: Bu borazanı uzun soluklu öttürebilen kişi.

AMATÖR: Eserlerini yayınlatacak bir dergi bulabilmek için bir metre-kare ara-zide kırk takla atma başarısını gösteren yetenek abidesi.

GAZ-ETECİ: Halkın kendisini ciddiye alıp bir halt yerine koyduğunu zan-neden şahıs (Medyanın gaz hali, Gündem belirle-metör)

GAZETECİ: Gerçekten gazete çıkaran veya bu gazetede çalışan şahıs.

SPIKER: Öğretileni öten kuş çeşidi.

YORUMCU: Bir çeşit Engin Ardıç.

ELEŞTİRMEN (Eleştiradam): Süper adamlar familyasından olup bir sanat eseri ortaya koymaya çalışanları hacamat eden şahıs.

MEKTUP: Zarflanmış ve pullanmış bir kağıt çeşidi olduğu sanılıyor.

TELEFON: Mektup kâtili

TELGRAF: Kuşların bile terkettiği "Stop"lu tel.

EDİTÖR: Yayınını bir an önce okuyucusuna ulaştırabilmek için dizgicilerle, matbaacılarla kavga eden ve her defasında nakavt olarak döviz hesabına razı olan akıl fukarası (Biakıl).

OKUYUCU: Üzümün bağını sormayıp habire salkım isteyen uyanık.



ŞİFRE-İ TÛRAB

İnsanım yalnızım pazar yerinde
Bezirgân değilim beni kim tanır
Eller maharetli gözler felfecir
Teraziler bozuk, metreler küçük
Ve küçük insanlar büyük işlere
Tilkinin postuna girerek başlar
Sonra kurt olurlar köşe başında
Hangi yana kaçsan ensende korku
Soğuk nefesiyle tenini yalar
İnsanlar insanı çembere almış
Sarkan dillerinden salya dökülür
İsterim insanlık onuru için
Arkadan gelene bayrağı verip
Korkuyu yenerek düşsün toprağa

Dünya yaşılanıyor dünya gidici
Hergün bir Firavun tahta kurulur
Hergün Karun'lara çalışır dünya
Herşeyin bir önü bir sonu vardır
Ve her ömrün tatlı bir yanı vardır
Kaçtığı müddetçe insan içinden
Dışındaki yangın hafif rüzgarla
Çevresini sarar duman yükselir
İnsan yangınını tüm okyanuslar
Bir araya gelse söndüremezler
Akıl iflas edip çıkar kenara
Kırbaçla yürümez nefis atımız
Fazla mesaiye kalmak isterken
Yer ile bir olur saltanatımız.

Toprağın karnında insanlar tohum
Ve toprak anadır Meryem anaca
Ve elbet toprağın şifresi vardır
Kalbinde gizlenen hazine vardır
İnsanız topraktan birer parçayız
Toprakta yorulur toprakta uyur
Felek çemberini çevirir durur
Canlının cansızın bir sonu vardır
Elbette gelecek o sonun sonu
Toprak son doğuma hazırlanacak
Ve evren bir daha parçalanacak
Kalkacağız yerden bir başımıza